

ČESKÝ JAZYK A LITERATURA

vyšší úroveň obtížnosti

CJMVD11C0T01

DIDAKTICKÝ TEST

Maximální bodové hodnocení: 100 bodů
Hranice úspěšnosti: 44 %

1 Základní informace k zadání zkoušky

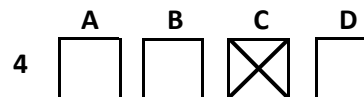
- Didaktický test obsahuje 47 úloh.
- Časový limit pro řešení didaktického testu je uveden na záznamovém archu.
- Povolené pomůcky: pouze psací potřeby.
- U každé úlohy je uveden maximální počet bodů.
- U všech úloh/podúloh je právě jedna odpověď správná.
- Za nesprávnou nebo neuvedenou odpověď se body neodečítají.
- Odpovědi pište do záznamového archu.
- Poznámky si můžete dělat do testového sešitu, nebudou však předmětem hodnocení.
- Nejednoznačný nebo nečitelný zápis odpovědi bude považován za chybné řešení.

2 Pravidla správného zápisu odpovědí

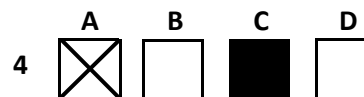
- Odpovědi zaznamenávejte modrou nebo černou propisovací tužkou, která píše dostatečně silně a nepřerušovaně.
- Hodnoceny budou pouze odpovědi uvedené v záznamovém archu.

2.1 Pokyny k uzavřeným úlohám

- Odpověď, kterou považujete za správnou, zřetelně zakřížkujte v příslušném bílém poli záznamového archu, a to přesně z rohu do rohu dle obrázku.

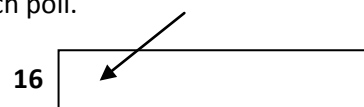
- Pokud budete chtít následně zvolit jinou odpověď, zabarvete pečlivě původně zakřížkované pole a zvolenou odpověď vyznačte křížkem do nového pole.

- Jakýkoli jiný způsob záznamu odpovědí a jejich oprav bude považován za nesprávnou odpověď.
- Pokud zakřížkujete více než jedno pole, bude vaše odpověď považována za nesprávnou.

2.2 Pokyny k otevřeným úlohám

- Odpovědi pište čitelně do vyznačených bílých polí.

- Povoleno je psací i tiskací písmo a číslice.
- Při psaní odpovědí rozlišujte velká a malá písmena.
- Pokud budete chtít následně zvolit jinou odpověď, pak původní odpověď přeškrtněte a novou odpověď запиšte do stejného pole. Vaše odpověď nesmí přesáhnout hranice vyznačeného pole.

Testový sešit neotvírejte, počkejte na pokyn!

VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOZE 1

Modla chrání svou zemi před nájedzy dobyvatel a každý, kdo překročí její hranici s mečem v ruce, je odsouzen k záhubě. Svatyně patří silné bráhmanské kastě, nejbohatší v celé Indii.

(B. Akunin, *Leviatan*)

2 body

1 Které z následujících slov je v daném kontextu skloňováno chybně?

- A) kasta
- B) nájezd
- C) hranice
- D) dobyvatel

VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOHÁM 2–3

Organizm (-:

Já to mám stejný jako Romeo. Zamčený kovový dveře a na nich takovej jako reliéf. Koupelna vypadá jako někde v hotelu. Na policiče pod zrcadlem je mejdlo, sprchovej gel a šampón. To všechno ve firemním balení, na kterým je vždycky stejnej divnej znak – takový ozubený kolečko. Kde jsi ty, Louskáčku?

Nutscracker

Taky v takovém pokoji. Řekl bych, že ty dveře jsou odlité z bronzu. Organisme, ale to na tom mýdle nebude pastorek, spíš hvězdička. Vypadá jako symbol, co se jím označuj poznámky pod čarou. Je to dokonce i na toaletním papíru, na každém listu zvlášť.

Romeo-y-Cohiba

Jsme všichni ve stejném hotelu. Zkusím zaklepat na zeď... Slyšeli jste něco?

Organizm (-:

Ne.

(Vzhledem k povaze úloh není zdroj výchozího textu uveden.)

2 body

2 Jakým způsobem nejspíše probíhá komunikace mezi postavami?

- A) jako rozhovor přes zeď
- B) pevnou telefonní linkou
- C) rozhovorem z očí do očí
- D) prostřednictvím počítače

2 body

3 Jaký je nejspíše význam slova *pastorek* v Louskáčkově promluvě?

- A) sprchový gel
- B) ozubené kolečko
- C) bronzová hvězda
- D) poznámka pod čarou

VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOHÁM 4–5

V rozmezí deseti až dvaceti minut poté, co Duponte vyslechl všechna fakta, která mu onen důstojník předal, případ vyřešil. Zesnulého otrávil madame Lafarge posledním chodem večeře. Z vraždy byla usvědčená, ale soucitná porota ji nakonec ušetřila trestu smrti.

(M. Pearl, *Přízrak Edgara Allana Poea*)

2 body

4 Který z následujících úryvků předchází výchozímu textu?

- A) Pařížská policie se opakovaně a neúspěšně snažila případ vyřešit. Nakonec jeden z důstojníků přizval na pomoc mladičkého koncipienta Duponta, který překládal výpověď španělského návštěvníka, jenž v případě figuroval jako svědek (ačkoli, jak se ukázalo, bylo jeho svědectví naprosto bezcenné).
- B) Jednou večer, když jsem se vracel z další z mnoha návštěv u Duponta, jsem minul skupinku policejních důstojníků, kteří seděli u stolků před přeplněnou kavárnou a jedli zmrzlinu. Všichni měli na sobě majestátní a působivou modrou uniformu, kníry a do špičky zastříženou bradku.
- C) Mé přesvědčení, že se mi podařilo najít toho pravého, ještě posílilo náhodné setkání s jistým vzdělaným Francouzem, který od svržení krále Ludvíka Filipa pobýval v Americe jako člen nového francouzského republikánského diplomatického sboru. Tušíte jistě, že to byl již zmiňovaný Henri Montor.
- D) Zpráva o úspěchu Auguste Duponta se rychle rozkřikla. Vláda, policie i prostí občané Paříže ho začali vyhledávat a žádat o radu při řešení dalších a dalších případů. Jak jsem k nemalému spokojení zjistil, Auguste Duponte se proslavil o několik let dříve, než v roce 1841 v jednom americkém časopise vyšla Poeova povídka *Vraždy v ulici Morgue*.

2 body

5 Která z následujících možností nejlépe vystihuje úsek výchozího textu *Zesnulého otrávil madame Lafarge*?

- A) vypravěčova hypotéza
- B) názor autora M. Pearla
- C) Dupontovo řešení vraždy
- D) teorie policejního vyšetřovatele

VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOZE 6

Musím co nejdříve informovat personál obory, aby se mu podařilo zbavit jelena jeho trápení, vždyť i jen samotná chůze s touhle parádou je obtížná.

(z tisku)

2 body

6 Která z následujících úprav výchozího textu je nejvhodnější?

- A) Musím co nejdříve informovat personál obory, aby zbavil jelena jeho trápení, vždyť i jen samotná chůze s touhle parádou je obtížná.
- B) Musím co nejdříve informovat personál obory, aby zbavily jelena jeho trápení, vždyť i jen samotná chůze s touhle parádou je obtížná.
- C) Musím co nejdříve informovat personál obory, ať se mu podaří zbavit jelena trápení, vždyť i jen samotná chůze s touhle parádou je obtížná.
- D) Musím co nejdříve informovat personál obory, jestli se jim podařilo zbavit jelena jeho trápení, vždyť i jen samotná chůze s touhle parádou je obtížná.

VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOZE 7

Aby se pokryly veškeré energetické potřeby Země, stačilo by z vesmíru přivést 100 tun helia-3. K dobytí jedné tuny vzácného izotopu je potřeba odkrýt 20 000 kilometrů čtverečních měsíční půdy do hloubky tří metrů.

(z tisku, upraveno)

2 body

7 Ve kterém z následujících úseků výchozího textu je pravopisná chyba?

- A) stačilo by z vesmíru přivést
- B) veškeré energetické potřeby Země
- C) dobytí jedné tuny vzácného izotopu
- D) 20 000 kilometrů čtverečních měsíční půdy

VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOZE 8

Při nákupu nad 1000 Kč po slevě dárek zdarma.

(reklamní leták)

2 body

8 Napište slovo, které je ve výchozím textu nadbytečné:

VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOHÁM 9–11

Vstoupil jsem do dveří a odevzdal úředníkovi obsílku.

„Roubíček Josef,“ četl pomalu, „sedněte si.“

Musil jsem odpovídat na otázky a úředník diktoval odpovědi písaře, byl to dlouhý výslech a zdálo se, že formuláře nikdy neskončí, pojednou jsem však přestal pociťovat strach a chtělo se mi smát takové marnotratné námaze, kterou je plýtváno na jakéhosi Josefa Roubíčka, o kterého se nikdy nikdo nestaral. Je nyní důležitý, až příliš důležitý, chtějí o něm vědět každou maličkost, měří ho a váží, vytahují na světlo jeho minulost.

„Tak jsme hotovi,“ řekl úředník, „zítra přijedete v 9.50 do Střešovic – přesně na vteřinku.“

(J. Weil, *Život s hvězdou*)

9 Napište počet postav vystupujících ve výchozím textu: **2 body**

10 Z jakého důvodu přestane postava vyslýchaného pociťovat strach? **2 body**

- A) Protože musí odpovídat na mnoho otázek.
- B) Protože nezná Josefa Roubíčka, na něhož je tázána.
- C) Protože rozhovor považuje za nesmyslný a zbytečný.
- D) Protože se cítí důležitě, neboť zná minulost Josefa Roubíčka.

11 Který z následujících způsobů promluvy se v textu nevyskytuje? **2 body**

- A) vnitřní monolog jedné z postav
- B) promluva vypravěče v ich-formě
- C) přímá a značená promluva jedné z postav
- D) vypravěčem zprostředkovaná promluva postavy

VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOZE 12

Vyběhla bříza běličká,
jak ze stáda ta kozička,
vyběhla z lesa na pokraj,
že prý už táhne jara báj.

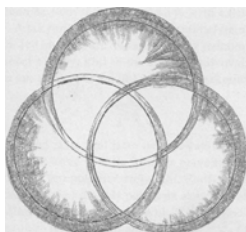
Vyběhla jako panenka,
tak hebká a tak do tenka,
že až to lesem projelo
a vše se touhou zachvělo.

(V. Hálek, *Z přírody*)

12 Která z následujících básnických forem nejspíše odpovídá povaze výchozího textu? **2 body**

- A) píseň
- B) elegie
- C) balada
- D) epigram

VÝCHOZÍ OBRÁZEK K ÚLOZE 13

(M. Urban, Santiniho jazyk)

2 body

13 Který z následujících úryvků odpovídá výchozímu obrázku?

- A) Rozbalil jsem našestkrát přeložený lístek. Byla v něm kresbička, geometrický obrazec, tvar, který jsem neuměl pojmenovat. Skládal se z osmi kružnic, kolem kterých, kdyby se s tím chtěl někdo mořit, by se dal opsat rovnoramenný trojúhelník. Vlastně kulatý trojúhelník samy tvořily, propojené tak, že v jeho vrcholech byly plné, zatímco po stěnách se každá protínala se svým sousedem a uprostřed se protínaly úplně všechny. Celkem těch polí, oddělených čarami kružnic, bylo osm. Zíral jsem na ten útvar a nemohl odtrhnout oči od jeho středu – právě tohle pole, kde každou kružnici zastupoval dokonalý podíl, samo tvořilo osmiúhelník. Zvláštní byl v tom, že měl zakulacené stěny. A už jsem ho někde zahlédl.
- B) Rozbalil jsem našestkrát přeložený lístek. Byla v něm kresbička, geometrický obrazec, tvar, který jsem neuměl pojmenovat. Skládal se z několika kružnic, kolem kterých, kdyby se s tím chtěl někdo mořit, by se dal opsat trojúhelník. Vlastně kulatý trojúhelník samy tvořily, propojené tak, že v jeho vrcholech byly prázdné, zatímco po stěnách se všechny protínaly se svým sousedem a uprostřed se protínaly všechny ostatní. Celkem těch polí, oddělených čarami kružnic, bylo dost. Zíral jsem na ten útvar a nemohl odtrhnout oči od jeho středu – právě tohle pole, kde každou kružnici zastupoval dokonalý podíl, samo tvořilo několikaúhelník. Zvláštní byl v tom, že měl zakulacené stěny. A už jsem ho někde zahlédl.
- C) Rozbalil jsem našestkrát přeložený lístek. Byla v něm kresbička, geometrický obrazec, tvar, který jsem neuměl pojmenovat. Skládal se z neúplných kružnic, kolem kterých, kdyby se s tím chtěl někdo mořit, by se dal opsat docela pravidelný trojúhelník. Vlastně kulatý trojúhelník samy tvořily, propojené tak, že v jeho vrcholech byly skoro prázdné, zatímco po stěnách se každá skoro protínala se svým sousedem a uprostřed se skoro protínaly všechny kružnice. Celkem těch polí, oddělených čarami kružnic, bylo mezi třemi a devíti. Zíral jsem na ten útvar a nemohl odtrhnout oči od jeho středu – právě tohle pole, kde každou kružnici zastupoval dokonalý podíl, samo tvořilo trojúhelník. Zvláštní byl v tom, že měl zakulacené stěny. A už jsem ho někde zahlédl.
- D) Rozbalil jsem našestkrát přeložený lístek. Byla v něm kresbička, geometrický obrazec, tvar, který jsem neuměl pojmenovat. Skládal se ze tří kružnic, kolem kterých, kdyby se s tím chtěl někdo mořit, by se dal opsat rovnostranný trojúhelník. Vlastně kulatý trojúhelník samy tvořily, propojené tak, že v jeho vrcholech byly prázdné, zatímco po stěnách se každá protínala se svým sousedem a uprostřed se protínaly všechny tři. Celkem těch polí, oddělených čarami kružnic, bylo sedm. Zíral jsem na ten útvar a nemohl odtrhnout oči od jeho středu – právě tohle pole, kde každou kružnici zastupoval dokonalý podíl, samo tvořilo trojúhelník. Zvláštní byl v tom, že měl zakulacené stěny. A už jsem ho někde zahlédl.

VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOHÁM 14–15

Jiřího Wolkra, Jiřího Mahena a Kost'u Biebla miloval, nesmírně si vážil a obdivoval S. K. Neumanna a Vladislava Vančuru, pokud si vzpomínám, vždy velmi pěkně mluvil o J. Horovi, J. Seifertovi, A. Hoffmeisterovi, E. F. Burianovi, F. Halasovi, Vl. Holanovi, K. Konrádovi, J. Tafrově, J. Trnkovi, J. Ježkovi, J. Werichovi, s respektem se vyjadřoval o Juliovi Fučíkovi a L. Štollovi. Samozřejmě, že je to fragment jmen, který mi uvízl v paměti.

(OBRYS – kmen 33/2008)

- 14 Na kterého z následujících spisovatelů nejspíše vzpomíná autor výchozího textu?** **2 body**
- A) Čep
 - B) Nezval
 - C) Durych
 - D) Zahradníček
- 15 Ve kterém z následujících úseků výchozího textu se vyskytuje spřažení vazeb?** **2 body**
- A) je to fragment jmen, který mi uvízl v paměti
 - B) pokud si vzpomínám, vždy velmi pěkně mluvil
 - C) s respektem se vyjadřoval o Juliovi Fučíkovi a L. Štollovi
 - D) nesmírně si vážil a obdivoval S. K. Neumanna a Vladislava Vančuru

VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOHÁM 16–17

Korektury¹ mi chodí každý druhý den, a kdybych se tomu poddala, asi by^ěto dost sklíčilo. Najednou mi to připadá řídké a nanicovaté. Slova nedělají na stránce skoro žádný dojem. Nejspíš se dozvím, že jsem napsala roztomilou fantazii, ale bez spojitosti se skutečným životem. Dá se to poznat? Nicméně příroda mi laskavě dopřává iluzi, že užuž napíšu něco opravdu dobrého. Něco bohatého a hlubokého, bude to plynulé, pevné, a přitom zářivé jako diamanty.

Dokončila jsem recenzi Odyssea a myslím, že ten román je mimo. Má svým způsobem ducha, ale jakoby navařeného ze zkažené vody. Ta kniha je nejasná. Nemastná neslaná, a přitom pompézní. Je nedovzdělaná, a nejen v tom zřejmém smyslu, ale i ve smyslu literárním. Podle mého prvotřídní spisovatel si až příliš váží psaní, než aby psal tak složitě, lekal čtenáře, předváděl akrobatické kousky. Celou dobu mi to připomínalo nějakého neotrkaného kluka z internátní školy, který je sice chytrý a leccos by dokázal, ale natolik se vcítuje do svého já a je natolik sobec, že ztratí hlavu a chová se přemrštěně, manýristicky, někdy je k popukání, někdy nesvůj, hodní lidé ho litují, ty přísné jednoduše rozčiluje. Člověk pak doufá, že z toho vyroste, ale jelikož je Joyceovi čtyřicet, tak asi těžko. Nečetla jsem to pečlivě, navíc jen jednou. Je to nesrozumitelné, takže jsem nepochybně případné přednosti pominula víc, než by bylo spravedlivé. Mám pocit, jako by člověka zkopily myriády maličkých kulek, jenže nedostane tu jednu smrtelnou ránu rovnou do obličeje – jako třeba od Tolstého. Ale je naprosto absurdní ho srovnávat s Tolstým.

¹ Jákobova pokoje

(V. Woolfová, *Deníky*)

2 body

16 Která z následujících možností nejlépe vystihuje vztah mezi částmi výchozího textu *nemastná neslaná a pompézní*?

- A) gradace
- B) kontrast
- C) analogie
- D) parafráze

max. 3 body

17 Rozhodněte o každém z následujících úseků výchozího textu, zda je názorem autorky (N), či tvrzením o faktu (T):

	N	T
17.1 navíc jen jednou	☐	☐
17.2 ten román je mimo	☐	☐
17.3 a přitom pompézní	☐	☐
17.4 než aby psal tak složitě	☐	☐

max. 3 body

18 Rozhodněte o interpunkci v každém z následujících souvětí, zda je v souladu s kodifikovanou normou (ANO), či nikoli (NE):

	A	N
18.1 Aniž bychom o sponzorské dary někoho žádali, několik hodnotných cen ze sortimentu výpočetní techniky, se sešlo a mohli jsme soutěžící po zásluze odměnit.	☐	☐
18.2 Jak v hotelu na náměstí, tak v ubytovně u nádraží, nám nabízeli na celých čtrnáct dní jen několik pokojů, museli jsme tedy zahraniční studenty umístit do rodin žáků naší školy.	☐	☐
18.3 V opuštěné loděnici, kousek od místa, kde se Ludvík s Karolínou setkali poprvé, se později odehrála tajná schůzka dvou neznámých osob, a ta děj příběhu ještě hodně zkomplikovala.	☐	☐
18.4 V rozporu se skutečností muž u soudu tvrdil, že neznal ani příbuznou své ženy, ani další zapojené osoby, údajně kolem místa činu jen náhodně procházel.	☐	☐

max. 3 body

19 Rozhodněte o každé z následujících možností, zda je napsána v souladu s kodifikovanou normou (ANO), či nikoli (NE):

	A	N
19.1 Mezi zlevněnými výrobky se objevily praktické bytové doplňky, ale i naprosté zbytečnosti.	☐	☐
19.2 Podle výpočtů doporučené stavební firmy bychom se měli příští měsíce výrazně uzkromnit.	☐	☐
19.3 Příště nebuď tak roztržitá a vzpomeň si, co nám před odjezdem radili Kamilovy rodiče.	☐	☐
19.4 Samými rozpaky nevěděl, jak zamněstnat ruce, tak je zanořil hluboko do dřavých kapes.	☐	☐

max. 3 body

20 Rozhodněte o každé z následujících možností, zda je napsána v souladu s kodifikovanou normou (ANO), či nikoli (NE):

	A	N
20.1 Idaho je Federální stát na severozápadě USA a má 1 293 953 obyvatel.	☐	☐
20.2 Už poměrně dlouho otřásá turecká telenovela Blízkovýchodní společností.	☐	☐
20.3 V Dánském království zaplatíte eurem pouze ve výjimečných případech.	☐	☐
20.4 Většina mladých Maďarů souhlasila se vstupem do Evropské unie.	☐	☐

21 Seřadte jednotlivé úryvky (A–F) za sebou tak, aby byla dodržena textová návaznost:

A) Srdečně jsme ho uvítali, neboť to byl člověk téměř zábavný, jak byl obávaný, a několik let jsme ho neviděli.

B) „Jestli je to věc, o které se musí uvažovat,“ poznamenal nad nerozžatým knotem, „pak to jistě lépe probereme ve tmě.“

C) A proto se mi zdálo, že je v tom určitá shoda okolností, když se otevřely dveře pokoje a vstoupil náš starý známý, monsieur G., prefekt pařížské policie.

D) Seděli jsme ve tmě; teď však Dupin vstal a chtěl rozžít lampu, ale když nám G. oznámil, že se s námi přišel poradit či spíše zeptat se mého přítele na názor v jakési velmi svízelné úřední záležitosti, zase si sedl.

E) Bylo to v Paříži, u přítele C. Augusta Dupina, v zadní komůrce jeho pracovny ve třetím patře, v Rue Donot 33, okres St. Germain, byl bouřlivý podzimní večer, krátce po setmění, a já jsem prožíval dvojí slast najednou – přemítal jsem a pokuřoval z pěnovky.

F) Už aspoň hodinu jsme zachovávali hrobové ticho a náhodný pozorovatel by si snad řekl, že se oba intenzívně zajímáme jen o načechrané kotouče dýmu, které zhušťovaly ovzduší pokoje. Já jsem si však v duchu probíral jistá témata, o kterých jsme hovořili na počátku večera – totiž případ vraždy v ulici Morgue a záhadu spojenou s vraždou Marie Rogêtové.

(E. A. Poe, Odcizený dopis)

- 21.1 _____
 21.2 _____
 21.3 _____
 21.4 _____
 21.5 _____
 21.6 _____

22 Přičadte ke každému z následujících čtyřverší (22.1–22.3) příslušný umělecký směr (A–E):

22.1 Jak pláň, jež v světle půl a ve stínu,
skrz sosny vidíš známou mýtinu,
modravá pára v stromů korunách
v daleku mizí v snách. _____

22.2 Noc byla zamlklá – kdos podle řeky ještě šel –
byl měsíc v mracích, v mracích smutných, měsíc bez tepla,
na břehu protějším kdos zádumčivou píseň pěl:
Že marno vše. – Že nevzroste nic. – Že nic nevzeplá. _____

22.3 Modrý a rudý, barvy dvě
helmic lesk – kokarda lůzy,
někdy též rudé se oblékne
do modré bluzy. _____

- A) anarchismus
- B) civilismus
- C) dekadence
- D) impresionismus
- E) realismus

23 Přiřaďte k jednotlivým heslům (23.1–23.3) zdroj jejich převzetí (A–E):

- 23.1 **analogie**, -e ž ⟨ř⟩ existující n. zjištěná shodnost někt. vlastností mezi netotožnými předměty (objekty), jevy ap., obdoba; takový předmět: *a. mezi oběma osudy; to je a. s jeho případem*; log. obdoba objektů na základě společných charakteristik; mat., fyz. shoda základních matematických, obv. diferenciálních rovnic popisujících dva vzájemně nezávislé fyzikální jevy; lingv. změna slova n. tvaru vlivem slov a tvarů obdobných (např. *česati* – *česám* místo *češí*, *vznesmo* podle *letmo*); práv. *a. zákona* uplatnění právního předpisu pro obdobný případ, kt. dosud nebyl právní normou zachycen; *a. práva* uplatnění obecných zásad urč. právního řádu pro případ, kt. nemá v právních normách ani obdoba; biol. funkční a tvarová shoda orgánů n. organismů, kt. se původem liší (např. křídla ptáků, hmyzu, savců, ptakoještěřů) _____
- 23.2 **analogie** ‘obdoba’, *analogický*. Z ř. *analogía* ‘podobnost, pravidelnost’ od *análogos* ‘podobný, přiměřený’ z *aná* (↑*ana-*) a *lógos*, zde ‘poměr, počet, platnost’. Srov. ↓*logika*, ↓*logaritmus*. _____
- 23.3 **analog** | **ie**, -e ž ⟨ř⟩ *obdoba*: *a. mezi dvěma příběhy; a. s cizím osudem; jaz. změna (tvaru) slova vlivem (tvaru) slova jiného*; **-ick** | **ý** příd.: *a-á* situace; případ *a. s jiným, jinému*; **-y** přísl.; **analogičnost**, -i ž _____

- A) Český etymologický slovník
- B) Český slovník věcný a synonymický
- C) Nový akademický slovník cizích slov
- D) Pravidla českého pravopisu (školní vydání)
- E) Slovník spisovné češtiny pro školu a veřejnost

VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOHÁM 24–25

Kousek po kousku mizely jeho diamanty, zlatá tabatěrka, řetěz a šperky. Odložil na jaře svůj chrpově modrý oblek, v létě pak všechn svůj nádherný šat a na zimu si nechal hrubý svrchník z kaštanového hnědého sukna, vestu z kozích chlupů. Očividně zhubnul; jeho lýtka splaskla; jeho tvář, nadmutá původně šťastnou spokojeností měšťana, pokrývala se hustými vráskami. Na konci tohoto roku, jenž byl čtvrtým rokem jeho pobytu v ulici Neuve-Sainte-Geneviève, už se sám soš nepodobal. Dvašedesátiletý dobrácký výrobce nudlí, který dříve vypadal stěží na čtyřicet let, ten silný a tlustý měšťan s dobromyslnou tváří, jehož zevnějšek bavil každého, kdo se s ním potkal, a který míval cosi mladického ve svém úsměvu, jevil se nyní jako sedmdesátník, otupělý, vrávoravý, mdlý. Jeho kdysi tak živé oči se zastřely matnou a jako mlha nevýraznou clonou, vybledly, neslyzely už a jejich červený lem jako by plakal krví. Jedněm naháněl hrůzu, u druhých vzbuzoval soucit. Když mladí medici zpozorovali pokles jeho dolního rtu a změřili vrchol jeho lícního úhlu, když se ho dlouho vyptávali, ale nic z něho nedostali, prohlásili o něm, že je stížen kretenismem. Jednou mu po večeři paní Vauquerová řekla posměvačně: „Nuže, už vás nepřicházejí navštěvovat vaše dcerušky?“ uvedši tak v pochybnost jeho mužnost.

(Vzhledem k povaze úloh není zdroj výchozího textu uveden.)

max. 3 body

24 Přiřadte k následujícím úryvkům výchozího textu (24.1–24.4) slohový útvar (A–F), kterému nejspíše odpovídají jazykové prostředky daného úryvku:

- 24.1 Jedněm naháněl hrůzu, u druhých vzbuzoval soucit _____
- 24.2 Jednou mu po večeři paní Vauquerová řekla posměvačně _____
- 24.3 neslyzely už a jejich červený lem jako by plakal krví _____
- 24.4 Očividně zhubnul; jeho lýtka splaskla _____

- A) charakteristika
B) líčení
C) popis
D) úvaha
E) výklad
F) vyprávění

2 body

25 Které z následujících tvrzení svým obsahem odpovídá výchozímu textu?

- A) Výchozí text popisuje tíživou sociální i osobní situaci šperkaře.
B) Výchozí text popisuje přechodné finanční potíže měšťanského sluhy.
C) Výchozí text popisuje důsledek slabošství a požívačnosti zhýralého básníka a kariéristy.
D) Výchozí text popisuje individuální chátrání a společenský úpadek stárnoucího podnikatele.

VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOHÁM 26–27

Když byl geniální zločinec Jakub Collin polapen policií v pensionu paní Vauquerové, kde žil pod jménem Vautrin, nepobyl si na galejích dlouho. Utekl a po mnoha dobrodružstvích vracel se znovu do Paříže. Tentokrát v novém přestrojení, pod jménem španělského diplomata abbé Carlose Herrery. Na cestě potkal mladého muže, který se právě odhodlával k sebevraždě. Byl to Lucien de Rubempré. Herrera se ho ujal, pozvedl ho ze dna smrti i bídy a učinil předmětem své lásky i nástrojem svého velkolepého, cynického boje se společností. Veškerou svou ctižádost promítl do něho. Připravoval mu velkou kariéru.

(M. Kundera, Umění románu)

2 body

26 Kterou z následujících možností pokračuje výchozí text?

- A) Zde končí Balzacovy Ztracené iluze a začíná Lesk a bída kurtizán.
- B) Tam se loučíme se Zolovým Zabijákem a dále příběh pokračuje Nanou.
- C) Tím opouštíme Flaubertovu Citovou výchovu a jdeme k Paní Bovaryové.
- D) Na tomto místě odchází Stendhalův Červený a černý a přichází Kartouza parmská.

2 body

27 Který z následujících výrazů nejlépe vystihuje Herrerův vztah k Lucienovi ve výchozím textu?

- A) asertivita
- B) manipulace
- C) donchuánství
- D) pragmatismus

VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOHÁM 28–30

„Já vám řekl hned u vás, že takové žebrácké sušce učiněné, která mi přijde s tisícovkou v ruce, chalupu, která stojí bratrovi za pět tisíc, nedám. A kdyby se celý svět zbořil, nedám – raději jí na krk tlápnu.“

„Smilujte se, tatínku, pro všecko na světě i na nebi vás prosím, smilujte se!“ vykřikla Bára a její pláč pronikal jizbou. Skokem byla u otce na kolenou a nohy mu objímala. Dědeček vida Báru v prachu před otcem téměř ležící, rozpálenou, všecku rozčilenou, třásl se jako suchá bylina při severáku. „Jdi, nebo tě kopnu!“ vykřikl Morák a vstával. Bára vstala, vypoulenýma očima se rozhlédla po světnici a jako v mrákotách vyšla.

Tak po letech zas poprvé promluvil Morák s dcerou...

(K. V. Rais, *Výminkáři*)

28 Které z následujících tvrzení obsahem neodpovídá výchozímu textu?

2 body

- A) Otec poměřuje lidi podle majetku.
- B) Bára měla rozčilením vypoulené oči.
- C) Dcera seděla otci na kolenou a objímala ho.
- D) Dědeček byl svědkem vyhrčeného konfliktu.

29 Napište všechna pojmenování pro místnost, která se ve výchozím textu objevují:

2 body

30 Napište počet postav, které vystupují ve výchozím textu:

2 body

VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOZE 31

(Přichází kat s číší bolehlavu. V tváři se výrazně podobá irskému komikovi Spiku Milliganovi.)

Kat: Tak – tady to máme. Kdopak dostane ten jed?

Agathón (ukazuje na mě): Tady ten.

Allen (Moje chování se zde obvykle naprosto liší od Sokrata a prý ze spánku křičím.):
Ne – nechci! Nechci umřít! Pomoc! Ne! Prosím!

(W. Allen, *Vedlejší účinky*)

31 Napište dvouslovné označení užívané pro pasáže, které jsou ve výchozím textu v závorkách:

2 body

VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOZE 32

A najednou se chci sama pouštět do zločinu podle regulérního paragrafu zlodějina, ničení majetku a průnik do budovy s ostrahou. Tomu se říká dvojitý metr a nevidět břevno ve vlastním oku, zatímco se kritizuje snítka v jiném, je citát ze staré známé bichle.

(P. Hůlová, *Umělohmotný třípokoj*)

2 body

32 Napište jednoslovné pojmenování zdroje citátu ve výchozím textu:

VÝCHOZÍ TEXTY K ÚLOHÁM 33–38

Text 1

A podle vod a podle cest
šuměly truchlé topoly.
Rci, jaký lék na srdce jest,
když vzpomínka je rozbolí?

Kraj rodný s nocí hovoří
v tvém srdci – znáš ten stesk a žal?
Kol tebe les a pohoří.
Oh, komu by ses zpovídal?

A ženy s květy kolem jdou
a smutné písně zpívají
a ve tvou duši ubohou
marnosti se tmou splývají.

(K. Toman)

Text 2

Epiteton (přívlastek básnický)
[...] tropus, který ve formě adj. atributu výslovně pojmenovává vlastnost, s níž se referent určovaného subst. běžně spojuje (epitheton constans, e. stálé), n. přisuzuje referentu subst. neobvyklou vlastnost, někdy citově prožívanou (epitheton ornans, e. zdobné).

(Vzhledem k povaze některých úloh není zdroj výchozího textu uveden.)

2 body

33 Napište rýmové schéma, které se uplatňuje v básni:

2 body

34 Napište jednoslovný výraz, který vystihuje význam slova *truchlé* ve výchozím textu:

2 body

35 Který z následujících výrazů nejlépe vystihuje význam slova *rci* ve výchozím textu?

- A) řekly
- B) pověz
- C) naznačují
- D) vzpomínáš

36 Ve kterém z následujících veršů se uplatňuje personifikace?

2 body

- A) a ve tvou duši ubohou
- B) Kraj rodný s nocí hovoří
- C) marnosti se tmou splývají.
- D) Rci, jaký lék na srdce jest,

37 Ve kterém z následujících veršů se uplatňuje epiteton ornans?

2 body

- A) Kol tebe les a pohoří.
- B) šuměly truchlé topoly.
- C) když vzpomínka je rozbolí?
- D) Oh, komu by ses zpovídal?

38 Ze které publikace je nejspíše převzat TEXT 2?

2 body

- A) Lexikon české literatury
- B) Český etymologický slovník
- C) Encyklopedický slovník češtiny
- D) Slovník literárních směrů a skupin

VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOZE 39

TULÁK SPÍ NA LOUCE

Budižkničemu se toulá po ulicích města
always under pressure of the moral institutes

But he won't go to a borstal
louky die Wiesen na něj čekají za městem

Wie sen jak sen how a dream
zbytečná otázka
stejně si nemohu nic pamatovat.

(I. Blatný, Pomocná škola Bixley)

39 Která z následujících možností odpovídá výchozímu textu?

2 body

- A) dvorská lyrika
- B) villonská balada
- C) makarónská poezie
- D) shakespearovský sonet

VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOZE 40

Veršovaný nebo prozaický útvar náboženské epiky středověké, vyprávějící o životě, skutcích, zázracích a mučednictví církevních světců. Původně značil pojem veřejné předčítání vybraných partií z kanonizovaných životopisů svatých, jež se konalo v den jejich svátku v kostele při mši nebo v klášteře při společné večeři. Pro svůj epický ráz s poutavými motivy zázraků a sebeobětování pro víru staly se brzy oblíbeným žánrem i v literatuře světské a začaly být hojně napodobovány i v jazycích národních.

(Slovník literární teorie, upraveno)

2 body

40 Který z následujících úryvků odpovídá svým žánrem výchozímu textu?

- A) Svatý Václave,
vévodo české země,
kněže náš,
pros za ny Boha,
svého Ducha!
Kyrieleison!
- B) Mariánští milovníci,
Matky boží služebníci,
nuže, střely se uchopte
a k tomu lovu se chopte,
lovit budem Matku boží,
srdce Matky, vaše zboží.
- C) T'dy Liubuše odpovědě,
řkúc: »To-ť vám beze lsti povědě,
jakož koli ste mě uhanili,
kdež ste mě tak potupili.
Zlý člověk to musí býti
kterýž pro své dobré dá obci zlým užiti.
Obec jest každého ohrada;
kdož ju tupí, minula-ť jej rada.
- D) A když se to všecko skona
ciesář Maxencius vstona,
vzezřev na tu pannu pilně,
hněvajě se z toho silně,
vida jí tak tvrděj viery,
a ižádúciej odpěry
protiv jiej nemohl mieti;
káza jí svým sluhám jieti
i mučiti v nemilosti.

VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOHÁM 41–43

Modravý vánek v údolí
cupotá s dětmi nad potoky.
A pára plyne topoly
jak mír nad zběsilými roky.

Ale pouť vzhůru k ruinám
jde vichřicí, jež výškou sílí.
A chápu: Byl jsi vždycky sám,
básníku, jehož rozblouznily

prapory mračen nad lesy,
o zuby ruin rozpárané,
propadlých věků útesy,
v sestřízlivělé věky hnané.

Jen trosky tu. Jen ohlas ech.
Jen tma, jež ze zřícenin zeje.
A vichr v ústech, ve vlasech
jak plášť tvé imaginace je.

(Vzhledem k povaze některých úloh není zdroj výchozího textu uveden.)

- 41** **Ve které části básně vystupuje do popředí lyrický hrdina nejvýrazněji?** **2 body**
- A) třetí verš čtvrté sloky
 - B) třetí verš druhé sloky
 - C) první verš čtvrté sloky
 - D) čtvrtý verše druhé sloky
- 42** **Která z následujících možností nejpřesněji vystihuje hlavní sdělení básně?** **2 body**
- A) obraz údělu básníka
 - B) obraz přírodních krás
 - C) obraz vichřice v krajině
 - D) obraz pouti básníků k ruinám
- 43** **Ke kterému z následujících básníků odkazuje výchozí text?** **2 body**
- A) Jan Neruda
 - B) Karel Toman
 - C) Karel Hynek Mácha
 - D) Jiří Karásek ze Lvovic

VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOZE 44

Spí myrty s mírnými lístky i mírnými stíny
spala stará zahrada jas jasan v snách
rybíz vybízí sny Filipíny

a tráva vstávala zrána na hradbách

(Vzhledem k povaze úlohy není zdroj výchozího textu uveden.)

2 body

44 Který literární směr nejspíše odpovídá výchozímu textu?

- A) civilismus
- B) vitalismus
- C) poetismus
- D) naturalismus

2 body

45 Ve kterém z následujících úryvků se zjevně uplatňuje citace?

- A) A lesy zvláštní měly
vzezření,
po rudém ohni krvácely
stromy
a zeleň sála smolnatý ten
kouř,
arkýře, okna v rudých
prohlubních
náhlého světla tvary
roztavily,
i bledých tváří línou
strnulost.
- B) Nechtělo se nám ztrácet
šum slov, jež nevěděla,
slyšení vyprchávat
tušení rozechvělá,
vědět, jak hroutí se v nás
sladká vnuknutí těla.
- C) Duch země zpívá: úzkost
víra bolest
v jediný chorál slily se a letí
k věčnému nebi.
Svatý Václave,
nedej zahynouti
nám ni budoucím.
- D) Tma pomezna ... Když
přešel hřbitov,
po schodech zvoník stoupá,
a zatímco odzvání klekání,
se smíchem chlapci zavalují
vchod do věže
starými náhrobními
kameny.

VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOZE 46

...poskytuje nám k tomu materiál jedině „vlastenecká činohra“ ANTONÍNA J. ZÍMY *Oldřich a Božena* (1789), jedna z posledních původních her uvedených na scénu [...], jediná historická původní hra, která byla vytištěna. I tato hra vyrůstá ideově z josefinismu...

(*Dějiny české literatury II*)

2 body

46 Ke které scéně nejspíše odkazuje výchozí text?

- A) Bouda
- B) Rudolfinum
- C) Národní divadlo
- D) Prozatímní divadlo

VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOZE 47

Vždycky se snažím, abych se vyhnul domu, kde bydlí pan Fajst. On je úředník na odpočinku, nemá co dělat, a proto se do všeho plete. Nejvíce si všímá školní mládeže, které vytýká různé nezdoby. Hlavně na mne má spadeno, a já mu přece nic nedělám. Najednou se odněkud vyřítí, popadne mne za límec a baterkou mně svítí do uší, jestli je mám čisté. Nejsou-li uši řádně vymyty, pak vzkřikne: Ha! a vede mne zpátky k nám do kvelbu. Jemu je to jedno, jsou-li v krámě lidi nebo ne, a křičí: „Podívejte se, pane velkoobchodníku, jaké zahnojené uši má váš synátor, hanba, hanba.“ Tatínek na to vece: „To víte, pane Fajst, dětí se člověk neuhlídá.“ Načež mně vynadá a panu Fajstovi se poděkuje, ale já vidím, že mu to není vhod, jenomže my jsme obchodníci a pročež musíme být zdvořilí na všechny strany, kdyby se pan Fajst urazil, tak by nám nedal utržit. Já však nemusím být tak uctivý, protože jsem ještě malý a nemám z toho rozum. Možná, že panu Fajstovi plivnu na okno.

(*K. Poláček, Bylo nás pět*)

2 body

47 Který z následujících výrazů nejlépe charakterizuje pana Fajsta z výchozího textu?

- A) populista
- B) hrdopýšek
- C) mravokárce
- D) vykořisťovatel

ZKONTROLUJTE, ZDA JSTE DO ZÁZNAMOVÉHO ARCHU UVEDL/A VŠECHNY ODPOVĚDI.